Eesti Liikluskindlustuse Fond

# Ajutise töövõimetuse hüvitise arvutamine
# METOODIKA

**DOKUMENDI AJALUGU**

| Versioon | Kes | Millal | Selgitus |
|---|---|---|---|
| 0.1 | Lauri Potsepp | 25.05.2021 | Alustatud dokumendi koostamist. |
| 0.18 | Lauri Potsepp | 18.09.2024 | Üle vaadatud enne LKF-i juhatuses kinnitamist. Kinnitatud juhatuses. |
| 0.19 | Lauri Potsepp | 26.10.2026 | Täpsustatud on õnnetuse eelse tulu teksti, mis enne viitas hukkunule, mitte kannatanule. |

Liikluskindlustuse kindlustusjuhtumi korral tuleb kahju tekitamise eest vastutava sõidukivaldaja liikluskindlustuse kindlustusandjal või seaduses sätestatud juhtudel Eesti Liikluskindlustuse Fondil (LKF) hüvitada kannatanu sissetuleku vähenemine (võlaõigusseaduse § 130 nimetatud „sealhulgas sissetulekute vähenemisest“). Teatud juhtudel on Tervisekassal haigushüvitise osas (ravikindlustuse seadus § 26 lg 1) tagasinõudeõigus kindlustusandja või LKF-i vastu.

Metoodika kirjeldab hüvitise arvutamist ja maksmist enamlevinud juhtudel. Kui olukord on siin kirjeldatust erinev, siis rakendatakse metoodikas kirjeldatud reegleid lähtuvalt õigusaktides sätestatud kahju hüvitamise põhimõtetest.

## SISUKORD


1 Terminid ..... 2

2 Metoodika kasutusala ..... 2

3 Üldpõhimõtted ..... 3

4 Ajutise töövõimetuse hüvitise arvutamise valem ..... 4

*4.1 Hüvitis kannatanule ..... 4*

*4.2 Kindlustusandja hüvitamiskohustus kokku ..... 7*

*4.3 Ajutise töövõimetuse hüvitis Tervisekassale ..... 7*

*4.4 Ajutise töövõimetuse hüvitis kannatanu tööandjale ..... 8*

*4.5 Püsiva töövõimetuse hüvitis Töötukassale ajutise töövõimetuse perioodi eest ..... 8*

5 Metoodika tähendus ja ajakohasena hoidmine ..... 8



Metoodika on koostanud Eesti Liikluskindlustuse Fond (LKF). See on kinnitatud LKF-i juhatuses 19. septembril 2024 ja avaldatud 2024. aasta oktoobris.

## 1 TERMINID

| | |
|---|---|
| Kannatanu | Inimene, kes sai liikluskindlustuse kindlustusjuhtumi tõttu tervisekahjustuse[1]. |
| Kindlustusandja | Liikluskindlustuse kindlustusandja, kes on kindlustanud kahju tekitamise eest vastutava sõiduki valdaja tsiviilvastutuse liikluskindlustuse seaduses toodud tingimustel. Siin dokumendis peetakse kindlustusandjana silmas seda kindlustusandjat, kellel on kõnealusel juhtumil kahju hüvitamise kohustus.<br>Juhul kui liikluskindlustuse seaduse kohaselt on selle juhtumi puhul kahju hüvitamise kohustus kindlustusandjana LKF-il, kehtib siintoodu ka LKF-i kohta. Samas näiteks ei ole LKF-il Töötukassa tagasinõude maksmise kohustust, kui LKF hüvitab tuvastamata jäänud sõidukiga tekitatud kahju. |
| Liikluskindlustuse kindlustusjuhtum | Liikluskindlustuse kindlustusjuhtum vastavalt liikluskindlustuse seaduses toodud definitsioonile.<br>Siin dokumendis kasutatakse sünonüümidena kindlustusjuhtum, juhtum, õnnetus, liiklusõnnetus, avarii. |
| Töövõimetushüvitis | Kahju hüvitis selle eest, et inimese sissetulek väheneb liikluskindlustuse juhtumis saadud tervisekahjustuse tõttu.<br>Töövõimetushüvitise arvutamise reegleid on täpsustatud ka liikluskindlustuse seaduses, vt § 28, 28[1], 29 ja 30. |

## 2 METOODIKA KASUTUSALA

Käesoleva metoodika järgi saab arvutada ajutise töövõimetuse hüvitise suurust kannatanule, tema tööandjale ja Tervisekassale

- perioodi eest alates õnnetusest kuni liiklusõnnetusest saadud vigastusest või tervisekahjustusest tingitud töö- või teenistuskohustustest või majandus- või kutsetegevusest ajutise vabastuse (edaspidi töövabastus) lõpuni või õiguseni saada pikaajalise töövõimetuse hüvitist

  *Näiteks, kui õnnetus toimus 25. mail 2021 ja inimene oli õnnetuse tõttu haiguslehel 26. maist kuni 18. juunini, siis makstakse ajutise töövõimetuse hüvitist nende päevade eest.*

  *Näiteks, kui õnnetus toimus 25. mail 2021 ja inimene oli õnnetuse tõttu haiguslehel 26. maist kuni 30. septembrini, kuid Töötukassa töövõime hindamise otsuses toodud töövõime vähenemise periood algab 15. septembrist, siis makstakse ajutise töövõimetuse hüvitist perioodi 26. mai kuni 14. september eest.*

- perioodi eest, mil kannatanu peale tööle naasmist pidi taas liikluskindlustuse juhtumis saadud vigastuse või tervisekahjustuse tõttu ajutiselt töölt eemal viibima, näiteks taastusravi ajaks

  *Näiteks, kui õnnetus toimus 25. mail 2021 ja inimene oli õnnetuse tõttu haiguslehel 26. maist kuni 18. juunini ning peale seda ta naasis tööle, kuid sama aasta 1. detsembrist kuni 10. detsembrini pidi ta olema sama liiklusõnnetuse tagajärjel taastusravil, siis tuleb kindlustusandjal ka selle detsembri perioodi eest ajutise töövõimetuse hüvitist maksta.*

  *Käesolevat metoodikat saab kasutada ka arvutamaks ajutise töövõimetuse hüvitist inimesele, kelle kohta on Töötukassa hinnanud, et tema töövõime on vähenenud või töövõime puudub, ta käib tööl, kuid peab liiklusõnnetusest saadud vigastuse tõttu olema ajutiselt töölt eemal, näiteks taastusravi saamas.*

[1] Kuigi VÕS kasutab termineid „kehavigastus“ ja „tervise kahjustumine“, siis siin on läbivalt kasutatud „tervise kahjustumine“ või „tervisekahjustus“. Seda põhjusel, et tervisekahjustus sisaldab endas ka kehavigastust. „KarS loobus kehavigastusest põhjendusega, et kui tervis on inimese vaimse ja kehalise heaolu seisund, siis on tervise kahjustamine suunatud nii vaimu kui ka keha vastu,“ on kirjutanud Jaan Sootak artiklis „Karistusõiguse eriosa terminitest isikuvastaste süütegude näitel (2)“.

Metoodika on kasutatav üksnes juhul, kui

- kindlustusjuhtum leidis aset 1. detsembril 2024 või hiljem

  *Hüvitis arvutatakse juhtumi ajal kehtinud seaduse alusel. Käesolev metoodika on koostatud alates 1. detsembrist 2024 kehtima hakanud liikluskindlustuse seaduse alusel. Näiteks, kui juhtum leidis aset 10. novembril 2024 ja hüvitise maksmisega alustatakse 5. jaanuaril 2025, siis ei ole käesolev metoodika kasutatav.*

- kohaldatakse Eesti õigust, st hüvitis arvutatakse Eesti õiguse järgi

  *Üldreeglina kohaldatakse hüvitise arvutamisele õnnetuse toimumiskoha õigust. Samas näiteks juhul, kui Eesti kannatanule (kannatanu, kelle harilik viibimiskoht ehk elukoht on Eesti) tekitab välismaal kahju Eesti sõidukiga teine Eesti isik, siis kohaldatakse Eesti õigust.*

  *Ka juhul, kui Eestis saab kannatada välisriigi elanik (tema harilik viibimiskoht ehk elukoht on välismaal), siis arvutatakse hüvitis Eesti seaduste järgi.*

## 3 ÜLDPÕHIMÕTTED

Rakendatakse ka saamata jääva tulu hüvitise arvutamise metoodikas toodud üldpõhimõtteid.

Hüvitada tuleb ajutise töövõimetuse tõttu saamata jääv sotsiaalmaksuga maksustatav tulu. Seega tuleb hüvitamise otsustamisel alati hinnata, kas kannatanu sissetulek vähenes liikluskindlustuse juhtumis saadud tervisekahjustusest tingitud töövõimetuse tõttu või muul põhjusel.

*Näiteks, kui õnnetusse satub pensioniealine inimene, kes tööl ei käinud ja peab õnnetusest tingituna kaks nädalat haiglas olema nii, et ta ei saaks tööd teha, siis ei ole inimesel õigust ajutise töövõimetuse hüvitisele. Seda põhjusel, et inimese sotsiaalmaksuga maksustatav tulu ei vähenenud õnnetuse tõttu.*

Kuigi liikluskindlustuse seaduse § 29 lg 13 kohaselt tuleb hüvitis ümber arvutada, kui kahjustatud isikul tekib õigus vanaduspensionile, siis ajutise töövõimetuse hüvitise puhul ei ole kahju hüvitamise eesmärgist lähtudes õige seda vähendamist teha.

*Eelmises lõigus toodu kehtib eeldusel, et vanaduspensioniealisel inimesel on sissetulek vähenenud kindlustusjuhtumi tõttu tekkinud ajutise töövõimetuse tagajärjel. Näiteks kehtib see juhul, kui töötav vanaduspensioniealine inimene peab olema õnnetuse tõttu 10 päeva haiguslehel või ka juhul, kui töötav vanaduspensioni ealine inimene peab ammu toimunud õnnetuse tõttu olema taastusravi tõttu töölt eemal.*

*Kui vanaduspensioniealine inimene, kes enne õnnetust ei töötanud, saab õnnetuses nii viga, et peab ajutiselt haiglas olema, siis tema sissetulek ei ole õnnetuse tõttu vähenenud ja seega ei tule ka hüvitist maksta.*

Kui kannatanu tulu enne õnnetust oli töötasu alammäärast väiksem, sh tulu puudus üldse, siis hüvitatakse kahju lähtudes tegelikult saamata jäänud tulust. Seega kui kannatanu

- enne õnnetust tulu ei saanud, siis kindlustusandjal ei ole hüvitise maksmise kohustust
- sai enne õnnetust töötasu alammäärast väiksemat tulu, siis hüvitatakse kahju tegeliku tulu järgi

  *Edasiste majanduslike võimaluste vähenemisest tingitud kahju hüvitis on oma olemuselt mõeldud pikaajalise töövõime vähenemise puhuks.*

  *Toome näite 22.06.2021 toimunud õnnetuse kohta. 12-kuine periood enne õnnetust on 01.06.2020 kuni 31.05.2021. Inimene töötas kuni 31.12.2020 ja õnnetuse ajal ei töötanud. Sel juhul kindlustusandjal ei ole näiteks perioodi 23.06.2021 kuni 30.06.2021 eest ajutise töövõimetuse hüvitise maksmise kohustust ka juhul, kui inimene oli sel perioodil liiklusõnnetuse tõttu ajutiselt töövõimetu.*

  *Eeltoodud põhimõttest erinevalt võiks käituda näiteks siis, kui õnnetuse tõttu jääb ajutiselt töövõimetuks inimene, kes õnnetuse ajal ei töötanud, kuid tal oli sõlmitud tööleping nii, et ta oleks asunud tööle ajal, mil ta oli ajutiselt töövõimetu liikluskindlustuse juhtumi tõttu.*

Üldiselt on ajutise töövõimetuse hüvitise maksmise kohustuse eelduseks see, et inimesele on väljastatud töövõimetusleht, mille liik on haigusleht ja töövabastuse põhjus on liiklusõnnetusest saadud tervisekahjustus või kehavigastus.

*Töövõimetusleht vt RaKS § 52.*

*Ilma töövõimetusleheta võib ajutise töövõimetuse hüvitise maksmise kohustus tulla kõne alla näiteks juhul, kui inimene sai sotsiaalmaksuga maksustavat tulu välismaal ja tal ei ole Eestis riiklikku ravikindlustust.*

Liikluskindlustuse seaduse kohaselt võib ajutise töövõimetuse hüvitist maksta ühekordse maksena tagasiulatuvalt. See on mõistlik, kui ajutise töövõimetuse periood on lühike, näiteks alla kuu. Kui ajutise töövõimetuse periood on pikk ja kannatanu seda soovib, siis võiks ajutise töövõimetuse hüvitist maksta igakuiselt tagantjärgi.

## 4 AJUTISE TÖÖVÕIMETUSE HÜVITISE ARVUTAMISE VALEM

### 4.1 Hüvitis kannatanule

Kannatanule makstav ajutise töövõimetuse hüvitis arvutatakse valemiga:

$$Hyvitis_{kannatanu} = max\left\{0; min\left\{\begin{matrix} NTEL\tilde{O}_{p\ddot{a}ev} \cdot KBP_{muut} \cdot PA \cdot TV\% \cdot KAV\% - MH - HKH - TVT - TAH \\ \left(NTEL\tilde{O}_{p\ddot{a}ev} \cdot KBP_{muut} \cdot PA - NTPL\tilde{O}\right) \cdot KAV\% - MH - HKH - TVT - TAH \end{matrix}\right\}\right\}$$

*$Hyvitis_{kannatanu}$ – hüvitis kannatanule*

*$NTEL\tilde{O}_{päev}$ – kannatanu keskmine netotulu päevas enne kindlustusjuhtumit vastavalt netotulu arvutamise metoodikale*

*$KBP_{muut}$ – keskmise brutopalga suhteline muutus, vt selgitus tagapool*

*PA – ajutise töövõimetuse perioodi päevade arv*

*TV% – liikluskindlustuse kindlustusjuhtumist tingitud kannatu töövõime kaotuse määr*

*KAV% – kindlustusandja vastutuse ulatuse protsent. Kindlustusandja vastutuse ulatus võib olla kogu kahjust väiksem. Kindlustusandja võib hüvitist vähendada kannatanu enda osa võrra tekkinud kahjust*

*MH – muu hüvitis, mida kannatanu saab kindlustusjuhtumis vähenenud töövõime tõttu saamata jääva sissetuleku kompenseerimiseks, v.a Tervisekassa poolt kannatanule makstud töövõimetushüvitis ja Töötukassa makstud töövõimetoetus*

*HKH – Tervisekassa poolt kannatanule makstud töövõimetushüvitis*

*TVT – kahjustatud isikule Töötukassa poolt makstud töövõimetoetus vastava perioodi eest*

*TAH – tööandja poolt kannatanule makstud töövõimetushüvitis*

*NTPLÕ – kannatanu netotulu vastaval perioodil pärast kindlustusjuhtumit*

***Keskmise brutopalga suhteline muutus***

Hüvitise suuruse arvutamisel aluseks olevat õnnetuse-eelset sissetulekut indekseeritakse arvestades keskmise brutopalga suhtelist muutust (liikluskindlustuse seaduse § 29 lg 9).

Kuivõrd hüvitise aluseks on kannatanu õnnetuse-eelne sissetulek ning hüvitise maksmise aeg võib olla pikk, siis tuleb seda muuta vastavalt sellele, kuidas oleks eeldatavalt kannatanu sissetulek muutunud. Seda ei ole võimalik täpselt teada saada. Seetõttu on metoodikas tehtud eeldus, et kannatanu sissetulek oleks muutunud samamoodi, nagu muutub keskmine brutopalk Eestis.

*Perioodiliselt makstavat kahjuhüvitist saab indekseerida selle indeksiga, mis arvestab kahjuhüvitise suuruse aluseks olevate asjaolude muutumist ega moonuta kahju hüvitamise eesmärki[2]. Kui eesmärk on hüvitada sissetuleku vähenemise läbi tekkinud kahju, siis võib Riigikohtu hinnangul kasutada üldise*

[2] Varul, P.; Kull, I.; Kõve, V.; Käerdi, M.; Sein, K. Võlaõigusseadus I. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2016, lk 720

*keskmise brutopalga või kahju kannatanud isikuga samal tegevusalal töötavate isikute keskmise brutopalga muutust kajastavat indeksit (lahend 3-2-1-106-14 p 10)[3].*

Kuigi hüvitise aluseks on üldjuhul kannatanu õnnetuse-eelne netosissetulek, siis muutusena kasutatakse brutopalga muutust, sest

- brutopalga kohta saadav teave on Statistikaameti andmetest lihtsasti leitav
- maksumuudatuse mõju oleks olnud ka siis, kui juhtunut poleks olnud ja kannatanu oleks oma palka edasi saanud

$$KBP_{muut} = \frac{KBP_{arvutatav\ periood}}{KBP_{enne\ õnnetust}}$$

*$KBP_{enne\ õnnetust}$ – keskmine brutopalk perioodis, mil kindlustusjuhtum toimus või sellele vahetult eelneval perioodil. Aluseks on Statistikaameti andmed PA111 (https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus__palk-ja-toojeukulu__palk__luhiajastatistika/PA111): Keskmine brutokuupalk, eurot; Kokku – kõik tegevusalad; Kvartal, mil õnnetus toimus või juhul, kui seda ei ole veel avaldatud, siis sellele eelnev kvartal*

*$KBP_{arvutatav\ periood}$ – keskmine brutopalk kvartalis, millesse langeb periood, mille hüvitist arvutatakse või juhul, kui see ei ole avaldatud, siis arvutamise hetkeks viimati avaldatud keskmine brutopalk kuus*

***Ajutise töövõimetuse perioodi päevade arv***

Tavaliselt on töövõimetuse perioodi alguseks haiguslehe algus ja lõpuks haiguslehe lõpp. Seega töövõimetuse perioodi päevade arv on nende kuupäevade vahele jäävate päevade arv.

*Õnnetusele järgnevalt esimese töövõimetuslehe puhul on tavaliselt perioodi alguseks õnnetusele järgnev päev. Samas ei ole välistatud, et kohe peale õnnetust inimene ei olnud õnnetuse tõttu haiguslehel, kuid hiljem oli.*

*Vt ka selgitust pikaajalise haiguslehe korral või jätkuvate haiguslehtede korral.*

Kui liiklusõnnetuses saab viga inimene, kes õnnetuse ajal oli muul põhjusel (näiteks külmetushaigus) haiguslehel või kellel oli hoolduslehe, siis tekib kindlustusandjal ajutise töövõimetuse hüvitise maksmise kohustus alates ajast, mil inimene oli liiklusõnnetusest saadud vigastuse või tervisekahjustuse tõttu haiguslehel.

Kui inimene on liiklusõnnetuse tõttu haiguslehel ja samal ajal otsustab Töötukassa inimese töövõime hindamisel , et tema töövõime on pikaajaliselt vähenenud või puudub, siis makstakse ajutise töövõimetuse hüvitist kuni Töötukassa töövõime hindamise otsuses toodud töövõime vähenemise perioodi alguseni.

Liikluskindlustuse seaduse kohaselt võib ajutise töövõimetuse hüvitist maksta ühekordse maksena tagasiulatuvalt. See on mõistlik, kui ajutise töövõimetuse periood on lühike, näiteks alla kuu. Kui ajutise töövõimetuse periood on pikk ja kannatanu seda soovib, siis võiks ajutise töövõimetuse hüvitist maksta igakuiselt tagantjärgi.

*Näiteks, kui ajutise töövõimetuse periood on 02.04.2021 kuni 16.04.2021, siis on tavaline, et hüvitist makstakse peale 16.04.2021 ühekordse maksena.*

*Kui aga ajutise töövõimetuse periood algas 02.04.2021 ja see ei ole maiks läbi saanud, võiks hüvitist maksta näiteks mai alguses perioodi 02.04.2021 kuni 30.04.2021 eest, juuni alguses perioodi 01.05.2021 kuni 31.05.2021 eest jne.*

*Kui liiklusõnnetuse tõttu on inimesel järjest mitu haiguslehte, siis võiks hüvitist arvutada iga haiguslehe kohta eraldi, pidades silmas eeltoodud põhimõtet, et inimesel oleks elamiseks raha. Näiteks, kui haiguslehed on 02.04.2021 kuni 15.04.2021, 16.04.2021 kuni 30.04.2021 ja 01.05.2021 kuni 20.05.2021, siis võiks hüvitise arvutada perioodide 02.04.2021 kuni 15.04.201 ja 16.04.2021 kuni 30.04.2021 kohta ja 01.05.2021 kuni 20.05.2021 kohta.*

[3] Varul, P.; Kull, I.; Kõve, V.; Käerdi, M.; Sein, K. Võlaõigusseadus I. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2016, lk 721

***Liikluskindlustuse kindlustusjuhtumist tingitud kannatu töövõime kaotuse määr***

Tavaliselt on ajutise töövõimetuse perioodil kannatanu töövõime kaotuse protsent 100. Üksnes väga erandlikel juhtudel võib ajutise töövõimetuse hüvitise puhul arvestada teistsuguse töövõime kaotuse määraga. Sel juhul peab kindlustusandja tõendama, et ajutise töövõimetuse perioodil ei olnud kannatanu töövõime täielikult kadunud.

> *Võib arvata, et sel erandlikul juhul määratakse töövõime kaotuse ulatus samamoodi nagu pikaajalise töövõimetuse hüvitise puhul.*

***Kindlustusandja vastutuse ulatuse protsent***

Kindlustusandja vastutuse ulatus võib olla väiksem kui kogu kahju. Kindlustusandja võib hüvitist vähendada kannatanu enda osa võrra tekkinud kahjust. Kui inimesele tekitatud kahju eest vastutavad kahe sõiduki juhid ja sellest tulenevalt kaks eri kindlustusandjat, siis sel juhul tuleks siin valemis jätta vastutuse ulatuse määraks 100% ning jagada kahe seltsi vahel kogu hüvitis.

Kindlustusandja ei vastuta täies mahus kahju hüvitamise eest, kui kannatanul oli enda osa kahju tekkimises või selle suuruses. Näiteks, kui kannatanu enda osa õnnetuse tekkimises oli 20%, siis määratakse valemis seltsi vastutuse ulatuseks 80%.

Samas kui inimesele tekitatud kahju eest vastutavad kahe sõiduki juhid ja sellest tulenevalt kaks eri kindlustusandjat, siis sel juhul tuleks siin valemis jätta vastutuse ulatuse määraks 100% ning jagada kahe seltsi vahel kogu hüvitis.

> *Näiteks, kui jalakäija sai viga nii, et jäi kahe auto vahele ning mõlema auto juhid vastutavad ühtmoodi tekkinud kahju eest, siis auto A liikluskindlustuse kindlustusandja vastutab 50% ulatuses ja auto B liikluskindlustuse kindlustusandja samuti 50% ulatuses. Sel juhul tuleb arvutada kliendi hüvitis nii, et vastutuse ulatus on 100% ning jaotada hüvitise lõppsumma kahe seltsi vahel pooleks.*

***Muu hüvitis, mida kannatanu saab kindlustusjuhtumis vähenenud töövõime tõttu saamata jääva sissetuleku kompenseerimiseks***

Siin ei arvestata Tervisekassa makstava töövõimetushüvitise ega tööandja makstava töövõimetushüvitise summat, sest need on valemis eraldi. Samuti ei arvestata siin töövõimetoetust, sest ka see on valemis eraldi.

Metoodika koostajad ei oska siia praegu näidet tuua. Samas kui on mingi ülal nimetamata hüvitis, mida kannatanu saab vähenenud töövõime tõttu saamata jääva tulu kompenseerimiseks, siis sellega tuleb hüvitise arvutamisel arvestada.

***Töövõimetoetus***

Võib olla olukord, kus ajutiselt on töövõimetu inimene, kellel on puuduv töövõime või osaline töövõime. See on olukord, kus näiteks liiklusõnnetuses saadud vigastuse taastusravi tingib puuduva või osalise töövõimega töötaval inimesel töölt eemal viibimise. Sel juhul tuleb ajutise töövõimetuse perioodi sisse jäävate päevade eest makstav töövõimetoetus maha arvestada ajutise töövõimetuse hüvitisest.

> *Näiteks kui liiklusõnnetuse tõttu osalise töövõimega tööl käiv inimene sai töövõimetoetust 9,3081 eurot päevas ja ta oli taastusravi tõttu ajutiselt töövõimetu perioodil 05.09.2022 kuni 09.09.2022, siis nende päevade ajutise töövõimetuse hüvitisest tuleb maha arvestada 9 x 9,3081 = 83,7729 eurot. Eeldusel, et kannatanu õnnetuse-eelne tulu ületas saadud toetusi, tuleb vastav summa püsiva töövõimetuse hüvitisena Töötukassale hüvitada (Töötukassa tagasinõue kindlustusandja vastu).*

***Kannatanu netotulu vastaval perioodil pärast kindlustusjuhtumit***

Tavaliselt inimene ei saa tulu ajutise töövõimetuse perioodi eest. Ajutise töövõimetuse perioodil saadud tuluks loetakse see tulu, mis on teenitud ajutise töövõimetuse perioodi ajal, sõltumata väljamakse tegemise ajast.

> *Toome näite3. juunil 2021 toimunud õnnetusest. Inimene sai viga nii, et oli alates õnnetusest kuni 31. juulini 2021 ajutiselt töövõimetu. Inimene ei töötanud ja selle aja eest ta töötasu ei saanud.*

*Siiski tegi tööandja inimesele peale õnnetust ja enne ajutise töövõimetuse perioodi lõppu kaks ülekannet:*

*- töötasu maikuu eest*

*- preemia 2021. aasta 1. poolaasta hea töö eest*

*Töötasu maikuu eest ei puutu juhtumisse, st seda ei tule arvestada peale õnnetust saadud tuluna.*

*Liikluskindlustuse seaduse § 28 lõike 1 kohaselt tuleb hüvitada ajutise töövõimetuse tõttu saamata jääv sotsiaalmaksuga maksustatav tulu. Lisaks sätestab sama §-i lõige 12, et töövõimetushüvitise puhul arvestatakse kahjustatud isiku sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu perioodil, mille kohta töövõimetushüvitis on arvestatud.*

*Lähtudes eeltoodust ning kahju hüvitamise põhimõttest – asetada isik olukorda, mis oleks võimalikult lähedane sellele, mis oleks olnud, kui õnnetust poleks toimunud – on LKF seisukohal, et antud juhul ei tohiks töövõimetuse perioodil tööandja poolt väljamakstud preemiaga hüvitise arvutamisel arvestada. Inimene oleks saanud preemia ka siis, kui ta ei oleks õnnetusse sattunud. Õnnetuse tõttu jäi tal saamata netotulu, mille ta oleks teeninud tööl käies – see summa tulebki hüvitada.*

### 4.2 Kindlustusandja hüvitamiskohustus kokku

Kindlustusandja kohustus kokku arvutatakse valemiga:

$$KA\ kohustus\ kokku = Hyvitis_{kannatanu} + Hyvitis_{Tervisekassa} + Hyvitis_{Tööandja}$$

*KA kohustus kokku – kindlustusandja kohustus kokku vastava perioodi kohta (ei sisalda Töötukassa tagasinõude osa, sest see on püsiva töövõimetuse hüvitis).*

*Valemi muude tegurite selgitused ning sisu selgitused vt p 4.1, 4.3 ja 4.4.*

*Eeltoodud valemis ei ole Töötukassa tagasinõuet töövõimetoetuse osas. Seda vaatamata sellele, et ajutise töövõimetuse hüvitis sõltub sellest. Põhjus on selles, et töövõimetoetuse tagasinõue on püsiva töövõimetuse osa.*

### 4.3 Ajutise töövõimetuse hüvitis Tervisekassale

Hüvitis piirdub Tervisekassa makstud ajutise töövõimetuse hüvitise osaga, arvestades kindlustusandja vastutuse ulatust. Teisalt ei saa hüvitis Tervisekassale olla suurem kindlustusandja kogu kohustusest, arvestades ka kannatanu tööandjale ja Töötukassale makstavat hüvitist.

Ajutise töövõimetuse hüvitis Tervisekassale arvutatakse valemiga:

$$Hyvitis_{Tervisekassa} = min\left\{HKH \cdot KAV\%;\ \frac{HKH}{HKH + TAH + TVT} \cdot Tulu_vähenemine\right\}$$

*$Hyvitis_{Tervisekassa}$ – hüvitis Tervisekassale*

*Tulu_vähenemine – abitegur, mida kasutatakse summa jagamiseks Tervisekassa, tööandja ja Töötukassa vahel olukorras, kus seltsi hüvitamiskohustus kokku on väiksem kui nende nõue kokku. Valem vt tagapool.*

*Valemi muude tegurite selgitused ning sisu selgitused - vt valemite selgitused eespool.*

*NB! Eeltoodud puhul tuleb arvutamisel tähelepanu pöörata, et perioodi algus ja perioodi lõpp peavad olema sellised, et päevad, mille eest Tervisekassa töövõimetushüvitist tagasi nõuab, langeksid samasse perioodi.*

*Näiteks kui valemis, millega arvutatakse kindlustusandja hüvitamiskohustust arvestatakse perioodiga 01.05.2021 – 31.05.2021, siis peab see periood, mille eest Tervisekassa maksis töövõimetushüvitist, langema samasse perioodi.*

Abitegur Tervisekassa ja tööandja hüvitiseks arvutatakse valemiga:

$$Tulu_vähenemine = max\left\{0; min\left\{\begin{matrix} NTEL\tilde{O}_{päev} \cdot KBP_{muut} \cdot PA \cdot TV\% \cdot KAV\% - MH \\ \left(NTEL\tilde{O}_{päev} \cdot KBP_{muut} \cdot PA - NTPL\tilde{O}\right) \cdot KAV\% - MH \end{matrix}\right\}\right\}$$

### 4.4 Ajutise töövõimetuse hüvitis kannatanu tööandjale

Hüvitis kannatanu tööandjale piirneb tööandja makstud ajutise töövõimetuse hüvitise osaga arvestades kindlustusandja vastutuse ulatust. Teisalt ei saa hüvitis tööandjale olla suurem kindlustusandja kogu kohustusest arvestades ka Tervisekassale ja Töötukassale makstavat hüvitist.

Ajutise töövõimetuse hüvitis kannatanu tööandjale arvutatakse valemiga:

$$Hyvitis_{Tööandja} = min\left\{TAH \cdot KAV\%;\ \frac{TAH}{HKH + TAH + TVT} \cdot Tulu_vähenemine\right\}$$

*$Hyvitis_{tööandja}$ – hüvitis kannatanu tööandjale*

*Valemi muude tegurite selgitused ning sisu selgitused, vt valemite selgitused eespool.*

### 4.5 Püsiva töövõimetuse hüvitis Töötukassale ajutise töövõimetuse perioodi eest

Oma olemuselt ei kuulu Töötukassa tagasinõue siia metoodikasse, kuid kuna see on väga lähedalt seotud, siis on see siin ära toodud. NB! Siin olev valem käib üksnes perioodi kohta, mil osalise või puuduva töövõimega isik oli haiguslehel. Samuti kehtib siintoodu üksnes juhul, kui inimene on osalise või puuduva töövõimega liiklusõnnetuses saadud vigastuse tõttu ning ka ajutine töövõimetus on tingitud liikluskindlustusjuhtumist.

Hüvitis Töötukassale piirneb Töötukassa makstud töövõimetoetusega nende päevade eest, mil kannatanu oli ajutiselt töövõimetu, arvestades kindlustusandja vastutuse ulatust. Teisalt ei saa hüvitis Töötukassale olla suurem kindlustusandja kogu kohustusest, arvestades ka Tervisekassale ja kannatanu tööandjale makstavat hüvitist.

Ajutise töövõimetuse hüvitis kannatanu tööandjale arvutatakse valemiga:

$$Hyvitis_{HK} = min\left\{TVT \cdot KAV\%;\ \frac{TVT}{HKH + TAH + TVT} \cdot Tulu_vähenemine\right\}$$

*$Hyvitis_{HK}$ – hüvitis Töötukassale*

*Valemi muude tegurite selgitused ning sisu selgitused, vt valemite selgitused eespool.*

## 5 METOODIKA TÄHENDUS JA AJAKOHASENA HOIDMINE

Metoodika on koostanud LKF. Metoodika esimese avaldatud versiooni vaatas ja arutas läbi töögrupp, kuhu kuulusid Jüri Aava (LKF-i jurist), Meelis Arumägi (LKF-i juhtiv analüütik), Martti Merila (LKF-i õigusvaldkonna juht), Toomas Pajo (LKF-i kahjukäsitluse juht), Lauri Potsepp (LKF-i juhatuse liige), Karmen Saar (LKF-i kahjukäsitleja) ja Tatjana Vürst (LKF-i kahjukäsitleja).

LKF ei võta selle metoodikaga vastutust kindlusandja otsuse õigsuse eest.

Metoodika eesmärk on kindlustuspraktika kujundamiseks selgitada kooskõlas võlaõigusseaduse, liikluskindlustuse seaduse ja kohtupraktikaga kahju hüvitamise põhimõtteid, hüvitatava kahju ulatust ja kahju hüvitamise viisi. Metoodika koostamisel on arvestatud õiguskirjanduses väljendatud seisukohtadega ja *mutatis mutandis* teiste riikide praktikaga. Tegemist on soovitusliku dokumendiga, mis selgitab kahju hüvitamise põhimõtteid ja kahjuhüvitamise arvutamise metoodikat. See on meie parim teadmine, kuidas tõlgendada seaduste vastavaid sätteid.

LKF jälgib seaduste muutmist ja kohtupraktikat ning vajadusel algatab metoodika muutmise. Vähemalt kord aastas veendub LKF, et seadus ega kohtupraktika selles küsimuses ei tingi vajadust metoodika muutmiseks.